

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPART HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre 12 korona.

fél évre 6 " "

negyed évre 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felolós szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés átkedvezményben részesül.

Nyilttér sora 40 fillér.

POLITIKAI HIREK.

A bankvita záróbeszédére senki sem kíváncsi. A zöm a folyósón tartózkodik és azokról a fő témákról beszél, a melyek Lukács László letelezése és a Holló-Batthyány nyilatkozatai nyomán támadtak. Mindenki úgy érzi, hogy a bankvita Hollók letelezése után derekon tölt és mivel kétségtelennek látszik, hogy Lukács László közbanksos programja alapján bizonyos közeledés történt közte és Hollók között, — sokaknak elment a kedve, hogy ebben a műharcban résztvegyen.

Ez az oka annak, hogy a záróbeszédnek nagyon gyors tempóban haladnak és sokan egyáltalán nem éreik a zárószó jogával. Sőt van olyan záróbeszéd is, mint például Kelen Samue, amely sokkal jobban tetszett a munkaparton mint az ellenzéken, mert sokkal inkább bántotta a kormány ellensegeit, mint a barátjait.

Összesen huszonnyolc záróbeszédhez van joga az ellenzéknek. Ebből már elvesztett négy, távollét és betegség folytán elvesztett újabb négy beszéd, úgy hogy csak husz beszéd van hátra. Ebből biztosan elesik nyolc-tíz, úgy hogy mindössze tizenkét záró beszéd van hátra, ami körülbelül két-három ülést fog igénybe venni.

A részletes vita tehát — ha újabb incidensek nem jönnek közbe — e het derekán megkezdődhetik.

A népszámlálás eredménye Alsó-Fehér vármegye területén az 1910. évben.

	1900. évi népszámlálás eredménye.	1910. évi népszámlálás eredménye.	Távo levők száma	Összesen	Jegyzet
Nagyenyed r. t. város	7494	7999	112	8111	fegyencz 701, szaporodás katonaság nélkül 617
Gyulafehérvár	11507	9822	591	10413	katonaság nélkül apadás 1094
Abrudbánya	3341	1584	334	2918	katonaság nélkül apadás 423
Vizakna	3920	4036	607	4643	szaporodás 723
Balázsfalvai járás:					
Székhely: Balázsfalva, 22 község, 27522 lelek.					
Szászesanád	1857	2037	392	2429	szaporodás: 572
Kiskerek	662	673	82	755	" 90
Sorosföld	1315	1507	155	1662	" 347
Csicscholdvilág	1080	1103	113	1216	" 136
Magyarcséred (Nagycséred)	1040	1139	162	1301	" 261
Bolgárcséred (Kiscséred)	690	717	93	810	" 120
Farkastelke	814	897	243	1140	" 326
Monora	1068	1068	127	1195	" 127
Szászpatak	439	475	45	520	" 90
Balázsfalva (város)	2122	2180	28	2208	" 86
Kisbalázsfalva (falu)	1144	1443	61	1504	" 360
Véza	539	588	19	607	" 68
Tár	1589	1727	239	1966	" 377
C-ufud	709	805	36	841	" 132
Székasveresegyháza	1129	1141	63	1204	" 75
Székasóhát	839	989	76	1065	" 176
Székaszabadja (Oháza)	1502	1418	257	1675	" 173
Székasbesenyő	698	726	66	792	" 104
Székas	326	307	23	330	" 4
Buzsábocsárd	1871	1790	195	1985	" 114
Alsókarac-onfalva	1223	1388	166	1554	" 331
Óahesesztve	685	710	53	763	" 78

(Folytatjuk.)

Veszendő „Paradicsom“.

(2. folytatás)

Szép élet folyt itt az időtűt Nagyenyeden; a magán, a nyilvános, a hivatalos társadalom verkeringesének élénk, egészséges és összhangzó létezése volt észrevehető a társadalom minden rétegében. Mely nagyszabású működtető előadások, diákbalok, tüzeteknél a tüzőitőknek mekkora s mely kitűnő csapata (Dr. Kemény István t. főparancsnoksága alatt) stb. A kollegium az ő tudós tanáraival (Mihályi, Kovács Ödön, a Vallásbölcsezet jeles írója, a Szász Károlylyal David-zsoltár fordítások felett polemizáló Keresztes); a kaszinó ur társasága; lelkes és hazafias polgárság, elén az ő „fohadnagyával“ és közülök kivált „leki-pasztorával“, ki sokkalta nagyobb férfiú volt, mint a mekkoranak őt a közönség tartotta, a ki nemcsak beszelt (sőt nem is beszelt) és írta, hanem át is elte és szenvedte Enyed városának legnagyobb, legborzasztóbb pusztulását; Csombordnak maeczenás szellemű, mindig magyar zsinóros ruhát hordó, nagy ura; egy ornithologus és botanikus, de mégis keményen, sőt huszárosan magyar alispán; ezek adtak akkor jelleget a város-

nak, s tegyük hozzá, igen vonzó jelleget.

A város összlakosságán külsőleg is szembe-ötölt a harmonianak, az anyagi jólétnek s elégedettségnek a kifejezése, s talán a vasárnapdelutánokénti piaci nyugvó-úsika is ennek akart hangos kifejezést adni. De fel kell említenem a „Burgot“ is, melynek nemesen egyszerű s mégis ur külső kialakításán, s bejáratának öreg magyar (akác) fain mindig jól esik a szememet megpihentetni. Ez a „Burg“ volt jó idők óta, ez ma is, ez lesz a közel jövőben is, Nagyenyed városának városágos központja, feje és vezére. Nem pusztán lakóinak születése, nem választás vagy kinevezés tette és teszi azzá, hanem a jobban-rosszban hosszú időknön való együttélés mellett, a kulturális, morális és etikai magas színvonal. Az ilyen kimagasló eredményeket időnkint lehet kicsinyelni is, le lehet szavazni is, de azok értéket kisebbé tenni nem lehet. Addig van és lesz ezen város társadalmának valamelyes czeltudatos egészséges összhangja, szellem-erkölcsi életének valamelyes magasabb színvonala, a meddig itt ez a „Burg“ néven becézsen magyar kuria, mai jelentőségében fennáll, a meddig s a mennyiben itt az az által képviselt szellem érvényesül.

Maga a természet pazar bőkezűséggel halmozott itt Enyeden össze mindent, a mi testnek, léleknek javára van; s mindez enyhe klimája, majdnem teljesen szélmentes helyen, s az országos kultura jóvoltából vasuti fővonal mentén. Igaz, hogy jó ivóvíze nincs; de ezen könnyen segíthetne az „ember“, mert hiszen a város végén ott van a bővíz, ott vannak a gazdag forrásos területek. Hogy mégis nagy itt halandóság, és hogy állandóan grasszálnak a járványok, ennek ismét nagy részben az „ember“ az oka; t. i. hogy úgy az utcáknak, mint a lakóház-udvaroknak nincs meg a kellő lejtésök a vizek, pocseták, szennyvizek lefolyására; no meg az említettem hiány a jó ivóvízben, sőt még egyéb használatu vízben is. Mennyi bacillus lehet ebben a malomárok vizeben, itt a cigánysor mellett (vajjon az a cigánysor meg mindig jó helyen van itt a város közepén?), ez akkor jut eszembe, a mikor olvasom azt a budapesti és országos böccsességet, hogy most, a kolera alkalmából, a hatalmas budapesti Duna szép tiszta vize fertőzöttnek deklaráltatik, amit én tudatlan falusi ember, megerteni nem tudok.

Rousseau kárhoztatja s eliteli a nagy városokat, s azt mondja, hogy a város, 4-5000

HIREK.

Farsang.

Febr. 16. Ismeretterjesztő előadás az elektromos világitásról a Bethlen-kollégium dísztermében. Előadó: Dózi Ferenc tanár.

Febr. 18. Az ipartestület színelőadása és táncmulatsága.

Február 19. A Protestáns Nőgyesület műsoros összejövetele d. u. 5 órakor a kollégiumban.

Febr. 28. A kolozsvári Bethlen-kör tánczenetélye Nagyenyedben.

— **Áthelyezés.** A király az igazságügy-miniszter előterjesztésére hozzájárult, hogy **Weiner Sándor** nagyenyedi kir. járásbíró saját kérelmére a vágujhelyi kir. járásbíró-sághoz áthelyeztessék.

— **Halálozás.** **V. Baranya Mihályné** sz. csikszentmártoni **Farkas Anna** elele 86-dik, házassága 62-dik évében f. hó 14-én Nagyenyedben meghalt. Ma délután temetik **Baranyai Károly** postatisztnék edes anyja volt.

— **Kitüntetett gazdasági munkás.** A földművelésügyi miniszter elismerő oklevéllel és 50 korona pénzzutalommal tüntette ki **Balázs Kis Mihályt** lőrinczrévei lakost mint szorgalmas, becsületes, jószámlátó gazdasági munkást. A díszes aranykeretbe foglalt oklevelet és pénzzutalmat a lőrinczrévei gazdaskör által az ottani állami iskola tantermében rendezett ünnepélyen folyó hó 11-én **Nagy Pál** járási főszolgabíró alkalmi beszéd kíséretében nyújtotta át, melyert a megjutalmazott meghatva mondott köszönetet. Az ünnepélyt hangulatossá tette a vidék birtokosainak jelenléte és a nagy számú gazdaközönség, kik a termet zsúfolásig megtöltöttek. Az iskolai növendékek szavaltak és több hazafias dalt énekeltek.

— **A polgári leányiskola előadása.** Szombaton este másodszer gyönyörködött közönségünk „A Nap szavaszai” allegorikus színjátékban. Az iskola tanítótestületének nemes és szép dolgokért való buzgóssága, a növendékek rátermettsége és igyekezete, a

szülők áldozathozása valóban szép megértésre talált közönségünk körében. Alig volt még előadás, melyen másodszer is oly nagyszámban vettek volna részt, mint ezen. Az összes szereplőket ismételten megdicsérik szép és kedves játékukért, ugyszintén a karénekeseket kellemes énekszámukért. A zenei rész gondos és értékes kísérete **Balogh Ferencné** nagy érdeme. Az előadás után vig táncmulatság volt.

— **Uj egyesület.** A múlt év június végén a városunkban alakult „Szállodások, vendéglősök és korcsmárosok temetkezési egylete”-nek alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. Az egyesület működését már megkezdette, melynek elnöke **Sándor János** vendéglős.

— **Működvelő előadás és táncmulatság.** A nagyenyedi Ipartestület penztárának javára a gyulafehérvári r. kath. legényegylet tagjai városunkban f. hó 19-én, vasárnap este 8 órakor színelőadást fogtak tartani, mely után tánc következik. Színpadra került **Csiky Gergely** „Divatkép” cz. színműve, melyet Gyulafehérvárt kétszer egymásután adtak elő igen szép anyagi és erkölcsi sikerrel. Hisszük, hogy városunkba érkező szomszédaink működvelői előadása is az ezzel kapcsolatosan rendezendő tánczenetély iránt városunk intelligens közönsége és polgársága a legmelegebb érdeklődést, támogatást fogja tanúsítani.

— **Kolozsvári Bethlen Gábor kör tánczenetélye.** Kolozsvárról kapott értesítés alapján irhatjuk, hogy az egyetemi polgárok olyan lazasan és lelkiismeretesen készülnek az Enyedben rendezendő mulatságukra, hogy a kiküldött előkészítő bizottság a szereplőket felkérve már a napokban a meghívottakat is szétküldte. Nyolczvan tagú rendező bizottság alakult a legfaradhatatlannabb táncosokból, úgy hogy az enyedi és környéki leányok egy kedves estével fogják berekeszteni a farsangot. A fölkeret vendégek az est anyagi, válogatott programmszámok az erkölcsi sikert biztosítják. J. He-

het Enyed közönsége az ideai farsangon is eléggé kimulathatta magát, azért mégis remélhetjük, hogy e kellemesnek ígérkező tánczenetélyen, a melyen 4—5 évvel ezelőtt érettségizett ifjakat fogjuk viszont láthatni, minél többen vesznek részt.

— **Hernyóirtás.** A földművelésügyi miniszter rendelete kapcsán vármegyénk alispánja is elrendelte a megye területén a kártékony hernyók, vértetűk és cserebogarak kötelező irtását. A hernyók irtását már e hó vége felé kell megkezdeni és márczius 15-ig elvégezni, mielőtt a fak rügyeznének. A rendelet végrehajtása legyen minden gazdának lelkiismeretes kötelessége, mert kiszámíthatatlan nagy az a kár, amit a hernyók, vértetűk és cserebogarak okoznak. — Akik nem tesznek eleget az irtásoknak, azokra büntetés vár.

— **A Protestáns Nőgyesület f. hó 19-én, vasárnap, d. u. 5 órakor a Bethlen-kollégium dísztermében műsoros összejövettel rendez.** Műsor: 1. Beethoven: Sonata (Op. 9.) E-dúr, 3-ik tétel, zongorán előadja **Lucze Klára**, a kolozsvári zenekonservatorium VIII. oszt. növendéke. 2. Előadást tart: **Nagy Károly**, kolozsvári r. f. theol. igazgató. 3. Hegedű szóló, előadja **Wohlfart Lőrincz**, zongorán kíséri **Farnos Olga**. 4. Szavalt **Uray Lászlóné**. 5. Karének, **Veres István** vezetése mellett előadja a gimn. vegyes dalkar.

— **A „Hangya” forgalma.** A Hangya, mint az országos gazdaságvesztés múlt évi mérlege szerint 19 millió 16 ezer 418 kor. 75 f. forgalmat csinált az egész országban. A tiszta feleslege 139.731 kor. 80 fillér. Az alap-tőkét 300.000 koronával, a tartalékalapot 30.000 koronával gyarapították. A Hangya nyújtó-intézete javára 100.000 koronát fordított. **Birmenyi** feleslege is legyen a Hangyánál, osztalékra többet 5%-nál nem fordíthat, alapszabályai szerint; és ezért képes oly erős intézményre fejlődni. — A „Hangya” nagyenyedi központja, mely az erdélyi rész szövetkezetei központja, 2 millió 725 ezer 528 kor. 88 fillér forgalmat csinált. Ez is szép eredmény városunkon keresztül.

lakoson felül, egészségügyileg és társadalmilag beteg állapot; azt mondja továbbá, hogy 4—5000 lakost számoló városban már összehozható a kulturának és kényelemnek minden testi és lelki szükséglete. Duplázzuk meg — a kultúra azóta is haladván — B. számát, s mondjunk 10 ezeret, hát ott vagyunk Nagyenyednél. Ekkora város — helyes irányítással — megadhat és összehozhat mindent, a mire az embernek szüksége van. A nagy német kultúrát is nem Bécs és nem Berlin csinálta. A világ legtöbb nagy tudósa és művésze is, a nagy városokban csak piacza talált portékája számára; de naggya többnyire a kis városokban eltöltött munkás évek tették őket. Mihelyt valamely város teljesen levetett magáról minden falusi jellegét, annak lakói már eltávolodnak a természetől és a természetestől, — kezdődik a lelek fasultsága, megjelenik a szegénység, a tömeggyomor az ő százféle ábrázatával, erkölcszetelenségével és epidemiáival; a hol pedig a tömegszegénység felütötte fejét, ott vége a nyugodt boldogságnak, az altruizmus értelmében, az összeségre nézve is. Persze, hogy a kis város lényegéhez nem okvetlen tartozik az a sok testi és lelki mizéria, azok a kicsinyes szempontok, az a szűk látókör és alantas színvonal, a mit némely kis városban láthatunk; mert az nem lényege, nem tartozéka a kis városnak, kis városi életnek, hanem csak kinövés és ferdesége.

De ha Nagyenyed értéket merígetelni akarod t. olvasom, akkor nézd meg annak közvetlen környéket és távolabbi vidéket is. Az a sok kedves és változatos, könnyen elérhető séta és kiránduló hely a város közvetlenségében, a meynyit s a miót nem találsz sehol az országban. Nagyenyed a legkedvesebb falu, a „falu” minden előnyével és igen kevés hátrányával; Nagyenyed a legkedvesebb kis város, a „város” mérsékelt és még mindig könnyen elviselhető hátrányával, s a „város” elég sok előnyével, melyek közt legnagyobb értékű a társadalmi kulturális jellege és részben kulturális foka is. Ez a kettős jelleg az, a mi megbecsülhetetlen lakohelyisé teszi Nagyenyedet, ezt a különben is jó neplakta városkát. És ha távolabb is nézünk; hát én nem akarok szólan a vidék havasairól, bazalt-zsölpairől, nemes érczeiről, Marosújvarra is csak rámutatva, egyetlen pontra irányítom a figyelmet, t. i. Gyulafehérvárra. Ez, termékeny és kies vidékevel Erdélynek természetes központja. Ha annak idején alkotmányos kormányunk ide cenztralizálta volna, ide rakta volna mindazt a tömérdek támogatást, amit Kolozsvárra rákott, minő fejlődés indult volna itt meg ezen ömaga erején is szépen haladó városban forgalmi, gazdasági, kereskedelmi tekintetben; hova fejlődött volna Gyulafehérvár, az ő „Schönbrunnjával” Alvinczezel együtt. Kialakult volna egy

hatalmas, gazdag, magyarrá változó város, míg Kolozsvárt, ezen gazdasági fejlődésre alig képes völgykatlanban, annak a sok és nagy áldozatnak, gazdaságilag alig lett egyéb eredménye, mint az, a mit senki nem várt, t. i. hogy ezen jó magyar és kulturált ter mindenestire nagyban haladó városban szétszóródott, pusztulóra jutott egy már rég konszolidált derek magyar parasztagazdaság (Hochstade).

A természetes gazdag adományait azonban Nagyenyed nem igen értékesíti kellőleg. A patakat 40 év előtt kellett volna a városon egész hosszában szabályozni, s az szabta volna meg a város mikénti tovább alakulását. Általános városépítési tervet nem lévén, épül a város mindenfelé, összevissza és szétszórtan; majd meg is fog gyűlni a város baja ezen részekkel, a mikor majd ezek is követelésekkel fognak fellepni világitás, utak, járdák, rendőri felügyelet, orvos, iskola ügyében.

Olvasom és hallom, hogy a Várady-féle kert, talán a mellette való másik is, parcellázásra került. Nem lehetett volna-e ezt úgy kitervezni, hogy itt egy modernebb, egy csinosabb városnegyed alakuljon ki; mert ha most itt ennek alapját meg nem vetjük, arra többé soha és sehol alkalom nyílani nem fog. És nem lehetett volna-e úgy kitervezni, hogy a mai Hid-utca és a pályaudvar közt levő labirintus kérdése is meg-

— **Nagy vasutvonal Erdélyben.** Kolozsvárt mozgalom indult meg, hogy egy új transverzális vasutvonal építtessék ki Erdélyben. Az új vasutvonal Kolozsvár Apahida—Szászrege vonala Maroshévíztől kiágazólag a tölgyesi szoroson keresztül Romániával kapcsolódna össze. Memorandum alakjában terjesztik ezt fel a kormányhoz.

— **A vizaknai csata 61-ik évfordulóját** f. hó 4 en lelkesen ünnepelték meg Vizaknán. A város polgársága zászlók alatt vonult ki a honvédek sírjához, hol hazafias dalok és ünnepi beszédek hangzottak el.

— **A helybeli kir. országos fegyintézet fegyőrsege** Kovács Ferencz főgyőrnek címzetes őrpáncsnokká történt kinevezetése alkalmából a Sándor János fele vendéglőben lakomát rendezett, a melyen jelen voltak a tisztviselők közül Ludányi fegyintézeti ellenőr, Ruzs János gör. kel. esperes fegyintézeti lelkész Szathmáry Mózes őrpáncsnok, Sujanszky Gyula tisztii irnok, Székely börtönügyi fogalmazó, Marecsk Rezső irnok, Sándor Jenő gyakornok. Felköszöntött mondottak Ludányi ellenőr, Szathmáry őrpáncsnok, majd Bomba Antal csemetekerti felügyelő, az állami és törvényhatósági altisztek és szolgák egyetü etének helyi elnöke az egyesület nevében üdvözölte az ünnepelt t, mint a buzgó kötelességteljesítés és hosszú szolgálat kitételességért érdemlő részest. Kovács Ferencz meghatva mondott köszönetet az előléptetéséért a kitünő igazgatónak, a fegyintézet tisztviselőinek, és a fegyőrsegek szeretetük megnyilvánulásáért.

— **Tébolydából a börtönbe.** Tarsoly Sándor, meg nem is o yan regen földbirto kos volt és Felvinczen gazdálkodott. Egyszer meggondolta magát, eladta földjét, barmait és egynehány hamisított váltó alapuló követeleset. Ezért gyült meg a baja a bírósággal. A kolozsvári törvényszék elrendelte körözését, de sehogysem tudtak nyomára akadni, míg a napokban megcsípték a pesti detektívek. Bekísérték a főkapitányságra, ahol az ex-földbirtokos elmondta, hogy e hó

oldódjék ez alkalommal; mert kellő megoldásnak nem tekinthetem azt a nem tudom minevű utat, mely külső végének egyik oldalán már be is van drótozva, mely ugy látszik, még jobban komplikálja a mai labirinthust. A város fejlődésének mai állapota mellett oly megoldás volna helyén, mely az indoháztól a Szentkirály-utczába, esetleg a Kossuth Lajos utczába is, ugy a kocsival, mint a gyalogszerrel való bejutást kellően szabályozza; hogy t. i. az indoháztól egyenes vonalon juthassunk be a Szentkirály-utczába, innen pedig ismét törésnélküli vonalon lehessen bejutni a város főutczájába, a Kossuth Lajos utczába. (Nagyon régen lett volna és ma már megkesett az ideje, hogy a fegyház főfrontja előtti ut folytatás-aképpen a Szena-ter és a Szentkirály-utca közt egyenes vonalu, vagy legalább törésnélküli összeköttetés létesüljön) Ma az indoháztól a Kossuth Lajos utczába, e rövidke vonalon, 6 töréssel vezet be az ut; e girbe-gurba vonalon és labirinthusban, nem egyszer látam idegen embert, fenyés nappal eltévelyedni. Fennakadott és utbaigazítás s vezetés nélkül nem tudott bejutni a városba; fennakadott és a mikor már benn van a városban, t. i. annak labirinth-részében, akkor kérdezi: merre lehet bejutni a városba.

(Folytatjuk.)

másodikán került ki a lipótmezei tébolydából és semmiről sem tud semmit. Letartóztatták és átadták a kolozsvári ügyészségnek.

— **Népesedés.** Az országos statisztikai hivatal közlése szerint a magyar birodalomban a múlt év december havában 57,620 gyermek született, halálozás volt 42,531, a szaporodás tehát 15,089 lélek.

— **Tizenkét millió jótékonyozásra.** Bécsben a napokban meghalt Rothschild Albert báró, a sokszoros milliomos. Végrendeletében 12 milliót hagyott jótékony célra. Az volt a kívánsága, hogy a szegényeknek szánt összegeket temetése napján osszak ki. Budapest szegényeinek 100.000 koronát hagyott, melyet tegnapelőtt Budapesten ki is osztottak.

— **Szüli gondatlanság.** Marosujvárt S mou Maria 10 éves leánykat az édes anyja magára hagyta a szobában, ki petroleumos tüeggel játszadozva ruháját leöntötte. Később a tűz e e állt, hogy a petróleumtól megvédve ruhácskáját megszártassa, miközben a petroleumos ruhája lángra lobbant. A szerencsétlenül járt gyermek rémült segélykiáltására elősiető szomszédnak sikerült az égő gyermeket a biztos haláltól megmenteni, de így is súlyos égési sebeket szenvedett.

* **Csalás.** Az idén a takarmányrepamag ára örvendetes módon igen jutányos, ugyszólván a tavalyi áraknak harmad részéért kapható legmegbízhatóbb minőségben is. Daczára ennek, — mint értesülünk, — sok ismételő vidéki kereskedőnek Morvaországban, Bisenzből szállítanak csekely értékű repamagot. Kötudomásu, hogy ott Oroszországból került csirakeptelen maggal keverik a jó csirakepes repamagot és ezen kevereket eladják kereskedőinknek, kik ugylát szik nem ismerik e dolgot. Akik tehát meg akarják magukat kímélni a későbbi nagy kellemetlenségektől, saját érdekükben cselekszenek, ha a nekik Bisenzből szállított repamagot, mielőtt elhasználnak, — alapos csirázási próbának vetik alá.

531-1

— **Pusztít a pestis.** Borzalmas, szinte hihetetlen hirt hoznak a pestisnek Indiában való terjedéséről. A járvány már oly nagy, hogy hetenként tizenöt — huszezer ember esik aldozatul. Január utolsó hetén 20.167 ember halt meg pestisben. Indiában a járvány kitörése óta mintegy tíz millió ember pusztult el pestisben. A rossz egészségügyi viszonyok miatt nem tudnak ellene védekezni.

— **A tövisi polg. olvasókör** folyó hó 22 en az „Oroszlán” szálló nagytermében saját pénztára javára műsoros táncszertelyt rendez. I. hely 2 K 40 f., II. hely 1 K 60 f., III. hely 1 K. Kezdeté este 8 órakor. A zenet Káló Géza zenekara szolgáltatja. Az estély műsora: 1. Kurucz nóták, játssza Káló Géza zenekara. 2. „Szep Ilonka”. Melodráma Vörösmarty Mihálytól; szavalja Vitos Annuska, zongorán kíséri Koronki Gizuska. 3. Költemények, felolvassa Peter Gábor. 4. Bodó „Rhapsodia” zongorán, játssza Koronki Gizuska. 5. Monológ előadja * * * 6. „Éjjeli zene” Farkas Imretől, szavalja Korbuly Leó. 7. Rákóczi keseregője. Szólo, játssza Káló Géza.

— **Szerencsés balesetek.** Szászvároson Cziczilia János kemenyseprő inas munká közben a Kún-kollégium tetejéről lecsuszott, s oly szerencsésen esett talpra, hogy az ijedtségen kívül semmi baja sem történt. — Váralján Belcsa Mihályt, ki a sinek mellett haladt és süketsege miatt nem hallotta a végzeleket, a tehervonat elütötte, de oly szerencsésen, hogy csak a tarisnyájában volt tojásoknak esett baja.

— **A József fiúvárházban üsztöndijas helyek.** A József főherceg honvédfőparancsnokságának 25-ik évfordulója alkalmából s annak emlékeire, a m. kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül jelenleg a József fiúvárházban 2 hely kerül betöltés alá, a mely helyekre pályázatot hirdettek. Felvetetnek a m. kir. honvédség kötelekébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója, ha a 6-dik életévét már betöltötte, 10 ik életévét még tul nem haladta.

— **Látogatás Csokonai Vitéz Mihál nál.** A legnépszerűbb magyar utazó Dirmögő Dömötör tekintetes úr a Vaskapu felé utaztában kiszáll Debreczenben és látogatást tesz a „Csikóbőrös kulcs” költőjénél. Hogy folyik le ez a látogatás, ezt mondja el Sebők Zsigmond a Jó Pajtás legújabb, februar 12-iki számában. Sebők Zsigmond és B nedek El-k kedves gyermeklapjának ez a száma közöl még bájos verseket Eudródi Sándortól, Benedek Elekétől, elbeszélést Szemere Györgyötől, ezeket a könyvnyomtatás feltalálásáról Könyves b. csitól, meséket Naszai Elzától, Elek nagyspóitól, Andor Jozseftól, regény-folytatást Rakosi Viktoról, Pozder Gyula mulatságos képe, egy józú tréfa, a rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám rendkívül érdekes tartalmát. — A Jó Pajtás t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára: negyedévre 2 K 50 f, felévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad a kivanatra mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

— **Sírás-rivás hangzott az utcasarkon.** Iskolából jöttek a gyermekek és vig csevegéssel haladtak tovább. Csak egy kis fúcska sirt keservesen. Megállt az utcasarkon és búbanatos fejét a falnak támasztva zokogott. Az spró népség kíváncsian csoportosult köréje. Kérdezték: „Józi így, Jóki úgy, mi bajod?” Nem felelt. Utam arra vitt: „Nos, mi bajod, kis fű?” kérdeztem. A barátságos szóra elővette érdemjegyes könyveskéjét és megmutatta. Bizony abba beleesuszott egy négyes. Vigasztaltam, hogy majd szorgalmasabb lesz stb. „Igen, de most nem fizet elő apuca a Kis Pajtásra. . .” Megértettem szomorúságának okát. Bizony sokat vesztett, mert a „Kis Pajtás” valóban sok-sok örömet szerez a gyermekeknek Mennyi elbeszélése, mese, vers, fejtörő stb. tartítja ezt az eleven laposkat. Megérdemli, hogy minden szülő partfogolja s terjessze. Most februárban lehet a második felévre előfizetni 4 koronával. Rendeljünk csak mutatványszámot; „Kis Pajtás”, Budapest, VII., Thokoly-ut 16. szam alatt.

— **Kellemes meglepetés.** Minden Jacobi-fele ANTINICOTIN cigarettahüvely fadóboz igen érdekes Röntgen-képeket tartalmaz. Utánzatoktól óvakodjunk és csakis a „Jacobi” jelzéssel fogadjuk el a világhírű ANTI-NICOTIN-hüvelyeket.

* **A halászbak réme, a poloskák kiirtása** eddig a lehetetlen dolgok köze tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexinnel történiak próbák, beigazolodott, hogy a Cimexin nemcsak az élő poloskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytan a poék rögton kiszaradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, faiat, vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Kapható: U Kovacs Jozsef örököségi gyógyszer-taraban Nagyenyeden és a készítőnél: Löcherer gyógyszeresznél, Bartfan.

227

* **Verrőrs fajnaranos,** kataniai legjobb minőségű, ötkilós postakosárral 2.80, eredeti 180—150 vagy 100 darabos ládával 6 korona, eredeti 360—300 avagy 200 darabos ládával 11 koronáért. Sárga fajnaranos édes, ötkilós postakosárral 2.50, eredeti ládával 130—150 avagy 100 darabos 4.75 korona, eredeti 360—300 avagy 200 darabos 8.50 korona. Mandarin mézédés, ötkilós postakosárral 3.50 eredeti ládával 100 darabos 5.50. Citrom elsőrendű ötkilós postakosárral 2.20, eredeti ládával 180 darabos 4.50, eredeti 360 avagy 300 darabos 8.50. Karfiol csodaszép fehér, ötkilós postakosárral 2.40, eredeti kosárral 18 darabos 3.80 korona. Maróni római konservált, ötkilós postakosárral 2.50, huszonötökilós z-ákkal 9 koronáért szállítja utánvétellel, bérmentlenül az Agrumen déligyümölcs nagykereskedés Budapesten, Szarka-utca 7. Tessek előnyarjegyzéket kéni déligyümölcsökről. 36 4—20

HIRDETÉSEKET legjutányosabban vesz fel kiadóhivatalunk.

KÖZGAZDASÁG.

A vármegyei Gazdasági Egyesület felhívása a vármegyei gazdaközönségéhez.

A földművelésügyi miniszter körrendeletet adott ki az illetékes hatóságokhoz a hernyó, vértetű és cserebogár irtása tárgyában és felkérte a vármegyei Gazdasági Egyesület közreműködését annak érdekében, hogy a rendelet gyakorlati végrehajtásának teljes érvény szerzéstessék.

Az 1894. évi XII. t.-cz. intézkedik a hernyók, a vértetű és cserebogár kötelező irtásáról. Elrendeli, hogy a fak tulajdonosai kötelesek a hernyó, vértetű és cserebogár irtását végrehajtani, az illetékes hatóságoknak pedig kötelességévé teszi, hogy azokat, kik a törvény rendelkezéseit nem teljesítik, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtsák.

Az idézett törvény miért kívánja a fentiek szigorú végrehajtását? Azért, mert milliókra rug a kár, mely a hernyók, vértetű és cserebogár pusztításai következtében gyümölcs-termésünkben mutatkozik.

A tények, melyeket látunk és tapasztalunk, nagyon elszomorítóak. Törvény utasít, kötelez bennünket, hogy vagyunkat kepező gyümölcsöseinket megvédjük és ezáltal évi jövedelmünket fokozzuk, mert ebben nagy horderejű nemzetgazdasági hasznót lát és mi a helyett, hogy minden törvény nélkül a saját vagyoni boldogulásunk érdekében az amúgy is csekély munkával járó és sokszor oriás! veszedelmet magában hordó hernyó, vértetű és cserebogár irtását teljesítjük, még a törvény figyelmeztetése és szigorja sem mozgat ki elfasultságunkból és nem-törődömsegünkől.

Igy jó példa ez is arra, hogy a gazdatiszadalom vezető egyeneire minő nagy horderejű munkák teljesítése haramolnaak. Egy jó példa, hogy nem várhatunk mindent és mindent az államtól és a hatóságoktól. Meg kell mozdulni a társadalomnak, hogy úgy egyéni boldogulásunkat, mint edes hazánk kulturáját, a nyugat mintájára emeljük.

Vármegyénk gazdaosztályának egyesülete felhívja a birtokosok és a közsegi vezető egyének szives figyelmét a fentiekre és felkéri, hogy a hernyó, vértetű és cserebogár irtásának és e munka nagy fontosságának megbeszélése és magyarázása czelejéből, meg e hó folyamán hívjanak össze közsegükben gazdagylést és oktassak ki ksigazda társait, hogy ne várják a törvény büntető kezét, hanem saját jól felfogott érdekükben teljesítsék a fentieket.

A tanítók tehetnek talán, mint nagyon sok más, úgy ez ügynek is legnagyobb szolgálatot. Mert ha ők a reájuk bízott gyermekeket kioktatják fentiekre, meggyőződésünk, miszerint versenyezni fognak, hogy ki szedett több hernyófészket és cserebogarat, sőt ha megkivánja a tanító, még fel is viszik minden reggel az iskolába, ahol miudjárt az elpusztítását is megtanulnak e káros rovaroknak.

Ime, elérkezett a legfőbb ideje annak, miszerint minden községben meg kellene lennie már a gazdakörnek, ahol a pap, jegyző, tanító, általában a község szellemi vezetőse, minden aktualitás kérdést megmagyaráz és figyelmet felhívja az ő gondjaira bízott községi lakó társaira.

Nehéz munka, nagy feladat, de magasabb, nemesebb és fontosabb munkát el sem képzelhetünk, miut felebarátaink és edes hazánk érdekében önzetlenül dolgozui.

A Gazdasági Egyesület Elnöksége megbízásából:

Mayerffy György
szaktanár, az erdélyrészi kirendeltség
alsófehérvármegyei megbízottja.

HIRDETÉSEK:

Több pénze

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és tartos szőtesarukat csak a nagyenyedi szövőgyárból vesz. Árjegyzék ingyen küldetik.

Kőműves-mester.

Olcsón elvállal helyben és vidéken mindenemű építkezéseket, átalakításokat és javításokat. Tervet és költségvetést díjtalanul készít

SZABÓ FERENCZ

52 1-2

építési vállalkozó,
képesített kőműves-mester.

Nagyenyed, Tóth utca 60. sz.

„M i-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz valódi JACOBI féle ANTINICOTIN cigarettahüvelyek fadobozban!”

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadoboz edekes Röntgen-51 1-26 képeket tartalmaz.

forduljon minden érdeklődő,
ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

NAGYENYED = re
Alsófehérv. m.

Gyümölcsfacsemeték
sétényfák, díszcserjék, fülevelűek, kerítésnövények,
bogyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok
elsőrendű áru.
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és T^{ársai}
faiskolák és szőlőoltványtelepek

A polgári iskola

4 osztályát végzett oly leányt felveszek uri és női divatáru üzletembe, ki e szakmára hajlandósággal van. Német nyelvet tudó előnyben részesül. Csak írásbeli ajánlatokat fogadok el.

42 2-3

GÉNÁD DÁVID.

Borsepröt

21 3-3

kifőzésre elfogad vagy illő árban vesz bármily nagy mennyiségben

PAULINI REZSŐ rézműves
NAGYENYED, Szentkirály utca 14. szám a.

Ujonnan beültetett, jó termő

szőlő eladó.

Értekezhetni a kiadóhivatalban.

19 5-

Eladó ház.

Rózsas-utca 7. szám alatt egy ujonnan épült 4 emeletes ház eladó.

Értekezhetni ugyanott. 48 1-

Sz. 7037-1910. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Mayer Ödön ügyvéd által képviselt Gyulafehérvári Takarékpenztár r. t. végrehajtónak, Barza Mituné Popa Mária m. b. boesárdi lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 400 kor. tőke s jár kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144 §. alapján és a 146 §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbírósiág kerületében levő a m. b. boesárdi 49 sz. tjk. b. n. A + 1 5, 7, 9, 11-13 rdz. 56b/1, 973, 1261/2, 1980/2, 55b, 56b, 2, 56b/3 hrz. fekvéskből végrehajtást szenvedő illető felerész jutalékára, de a C/30 alatt Trúza Ilánna javára bekebel-szot haszonélvezeti jog fenntartásával össze-on 767 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltek.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1911. évi február hó 24-ik napján délelőtt 9 órakor M. B. Boesárd községhezatal megatantandó nyilvános árverésen a hirdetményben körülirt ingatlanok a kikiáltási ár két-harmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

2. Árverezni szandékozók végrehajtató kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényozikk 42 §. ban jelzett árfolyammal számított óvatékképes érték-papirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánat-pénznek csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

3. Verő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni, — mert ellenesetben az árverés az 1908. évi XLI. t.-cz. 25. §-a értelmében fog folytatanni.

A kir. járásbírósiág mint telekkönyvi hatóság,
Nagyenyeden, 1910. évi október hó 1-én.

Weiner Sándor,

50 1-1

kir. bíró.

M e g h i v ó.

54 1-1

A Vizaknai Takarékpénztár Részvénytársaság III-ik évi rendes közgyűlését

Vizaknán, 1911. február hó 19-én d. u. 2 órakor a „Központi szálloda” nagytermében tartja meg, melyre a t. részvénye ek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatóság jelentése és a zárszámadás beterjesztése.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az alapszabályok módosítása.
4. Igazgatósági tag-választás.
5. Esetleges indítványok.

Vizakna, 1911. február hó 4-én tartott üléséből.

Az igazgatóság.

VAGYON.

Mérleg-számla.

TEHER

Sorszám		K	f	K	f	Sorszám		K	f	K	f
1	Be nem fizetett részvénytőke			30000	—	1	Részvénytőke			100000	—
2	Készpénz:					2	Tartalékalap*)			5400	—
	Pénztár	20285	71			3	Betétek			312793	30
	Folyószámlákon	3586	85	23872	56	4	Visszleszámított váltók			184604	80
3	Kölcsönök:					5	Átmeneti tételek			3467	10
	Váltók jelz. bizt. 128.450.—					6	Határozatos kamatadó			745	10
	Váltók	257.759.17				7	Fel nem vett osztalék			246	—
	Jelzálogkölcsön	165543	—	551752	17	8	Nyereség:				
4	Különfelék:						Nyereség-áthozat 1909-ről	62	11		
	Ingatlan	9000	—				Ez évi nyereség	9114	03	9176	14
	Berekezés	1695	—								
	Eőleg	112	71	10807	71						
				616432	44					616432	44

*) Az igazgatóság indítványának elfogadásán által a tartalék-alap 8500 koronára fog emelkedni.

VESZTESÉG.

Nyereség- és veszteség-számla.

JÖVEDELEM.

Sorszám		K	f	K	f	Sorszám		K	f	K	f
1	Alapítási költség 20%			182	46	1	Kamatok:				
2	Kamatok:						Váltókamat	33289	83		
	Kifizetett betétk. 1755.72						Jelzálogkölcsön kamat	10761	47		
	Tőkésített " 10365.91	12121	63				Különféle kamat	456	03	34507	33
	Visszleszámítási kamat	9474	60	21596	23	2	Jutalék			2624	20
3	Kamatadó 12121.63 10%			1212	16	3	Idegen pénz			9	66
4	Tiszti fizetések			2600	—	4	1909. évi nyereség áthozat			62	11
5	Adó és illeték			1282	74						
6	Költség			761	57						
7	Tartalékalap 5% kamat			204	—						
8	Leírás			188	—						
9	Nyereség			9176	14						
				37203	30					37203	30

Vizakna, 1910. december hó 31-én.

Jónsi István s. k.
pénztárnok.

Takács István s. k.
vezérigazgató.

Gergely Jenő s. k.
könyvelő.

A fenti nyereség- és veszteség-számlát a szabályszerűen vezetett könyvekkel összehasonlítva helyesnek találtuk:

Dr. Hajdu Manó s. k.
f. ü. b. tag.

Nagy József s. k.
f. ü. b. tag.

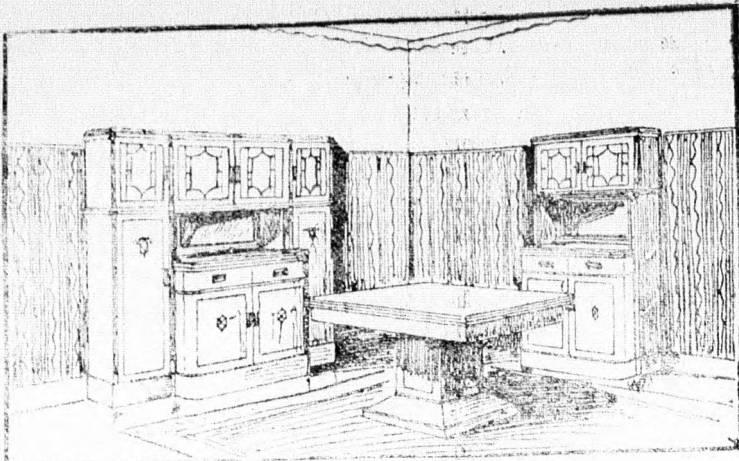
Szalántzy Jenő s. k.
f. ü. b. elnök.

Fosztó Dénes s. k.
f. ü. b. tag.

Bock János s. k.
f. ü. b. tag.

BUTOR-

RAKTÁR.

KUNSCHE
ANTALépület- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsa-u.
a vármegye-háznál szemben.

Elvállal mindennemű épületeimunkákat. Készít és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a leggyorsabbal a legfinomabb kivitelig, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és réz-butorokban, ugyancsak mindennemű kárpitozott butorokban.

Értesítés!

Van szerencsém Nagyenyed város t. közönségét értesíteni, hogy előnyösen ismer-fogászati műtermemmel Gyula-farvartól minden hét csütörtökén Nagyenyedre utazom, ahol a Szeidl-szálloda 3. sz. szobájában egész napon át a t. közönség rendelkezésére állok.

Mindennemű bauc-aknakon, szájpaddas nélküli fogsorokon és csapfogakon kívül főképen a legnagyobb szakértelemmel készülő arany- és platina-, korona- meg hidmuokaimat ajánlom a legjutányosabb árak mellett.

SPRINGER D. A.

fogspeczialista.

45 2 3

Molnar Gyula elektrotechnikai üzletében egy jó házból való értelmes fiu

tanulónak

felvétetik.

45 2-2

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

PORTLAND-CEMENT-gyár Brassóban.

Itt helyben kapható Klemm Pál cégnél Szentkirály-utca 128.

FIGYELEM!
„AIDA” VERGE és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
:: ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	<i>Előnyös kölcsönt</i> ad betablázásra, megfelelő kezességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jöhiteiü pénzintézetek részvényeire. <i>Vásárol</i> és elad értékpapirokat. <i>Letétbe</i> elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értéket kevés őrzési díj mellett. <i>Idégen</i> kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. <i>Váltókat</i> az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le. <i>Állandó betétet</i> a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

47 1-

Friss töltésű bor- és gyógy-vizekből következő választékot nyújtja

WINKLER JÁNOSkereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild”, Bodoki „Salus”, Borszéli, Előpataki, Málnási borviz, Málnási „Maria”, Margit, Parádi ársén, Répáti, Salvator, Sicilia és Szojtkai hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübli, Gleichenbergi, Levico, Marienbadi Roncegno és Selters külföldi és végül: Ferencz József, Horgony és Igmándi keserűvizek.

47 -1

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.